

Vergaderjaar 2019–2020

32 820

Nieuwe visie cultuurbeleid

Nr. 372

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 juni 2020

De Canon van Nederland is in de jaren 2005 en 2006 met zorg samengesteld door de commissie-Van Oostrom. De Canon belicht de geschiedenis van ons land aan de hand van 50 vensters. De commissie adviseerde destijds de Canon iedere vijf jaar tegen het licht te houden. De Canon was niet bedoeld als statisch geheel en behoeft voortdurend onderhoud.¹ De termijn van vijf jaar bleek in de praktijk wat kort. Inmiddels zijn we 15 jaar verder. Vanwege het voornemen van het kabinet om de Canon uit te reiken aan achttienjarigen en de curriculumherziening in het onderwijs, heb ik vorig jaar besloten om de Canon te laten herijken. Ik heb prof. dr. James Kennedy gevraagd om een commissie samen te stellen om dit herijkingsproces uit te voeren.² De commissie heeft de opdracht gekregen om een voorstel te doen voor een selectie van vensters en de daarbij behorende basisteksten. Ook heb ik aandacht gevraagd voor de plek van de Canon in het curriculum en de samenhang tussen de herijkte Canon en het onderzoek naar het te ontwikkelen historische referentiekader. Tenslotte heb ik de commissie gevraagd voorstellen te doen voor frequentie van evaluatie en herijking van de Canon.

Zoals ik u op maandag 22 juni jl. heb geïnformeerd (Kamerstuk 32 820, nr. 372), heeft de commissie het rapport *Open vensters voor onze tijd. De Canon van Nederland herijkt* aan mij overhandigd. Uit het rapport blijkt dat de commissie weloverwogen keuzes heeft gemaakt. De commissie heeft het concept van de Canon gehandhaafd en «alle vensters bij de tijd gebracht».³ De commissie heeft expliciet aandacht besteed aan de aansluiting van de Canon op het onderwijs.

¹ De canon van Nederland. Rapport van de commissie ontwikkeling Nederlandse Canon. Deel A. Den Haag, 2006, p. 76.

² Instellingsbesluit Commissie Herijking Canon van Nederland

³ Open vensters voor onze tijd. De Canon van Nederland herijkt, 2020, p. 117.

In deze beleidsreactie ga ik in op de aanbevelingen van de commissie. Daarbij hanteer ik de volgende thema's:

- De Canon en het onderwijs;
- zichtbaarheid en toegankelijkheid van de Canon;
- borging van de Canon.

De Canon en het onderwijs

De commissie heeft bij het opleveren van de Canon enkele aanbevelingen gedaan om de herijkte Canon soepel te integreren in het bestaande en toekomstige onderwijsaanbod.

1. *Gebruik hoofdlijnen en vensters van de herijkte Canon in po en vo als hulpmiddel bij het vormgeven van meer samenhang of samenwerking tussen vakken; de herijkte Canon sluit aan bij zowel een chronologische als een thematische opbouw van een curriculum.*
2. *Benut de herijkte Canon in de onderbouw van het vo om de vensters verder open te zetten. Het internationale perspectief dat in vrijwel elk venster wordt aangestipt, biedt hiervoor ruime mogelijkheden.*
3. *Zet de hoofdlijnen in bij de verdere uitwerking van het leergebied Mens & Maatschappij en Burgerschap in het kader van Curriculum.nu en neem de uitgangspunten voor de herijkte Canon mee bij het onderzoek naar een vernieuwd historisch referentiekader binnen het leergebied Mens & Maatschappij.*
4. *Neem de Canon op in de toekomstige kerndoelen als onderdeel van het historisch referentiekader.*

In het *bestaande* onderwijsaanbod (de kerndoelen) wordt de Canon benoemd als uitgangspunt ter illustratie van de tien tijdvakken. Deze illustratie is door de herijking geactualiseerd en verrijkt met nieuwe inzichten.

Eind juni ontvangen alle po en vo scholen de nieuwe wandkaart van de Canon.⁴ Half augustus zijn alle vensterteksten op de verschillende niveaus (kinderen 8–12 jaar/laaggeletterden, jongeren 12–15 jaar, bovenbouw vo/breed publiek) gereed op de website canonvannederland.nl. Deze timing is gunstig voor leraren om zich voorafgaand aan het aankomende schooljaar vertrouwd te maken met de herijkte Canon.

Voor het *toekomstige* onderwijsaanbod heeft de commissie een aantal aanbevelingen gedaan, met name om te zorgen voor een goede integratie van de Canon in de toekomstige kerndoelen en in goede relatie met het te ontwikkelen historische referentiekader. In de bijgestelde vervolgaanpak van de curriculumherziening zullen curriculumexperts, vakexperts en leraren het komende schooljaar aan de slag gaan met het maken van kerndoelen. Ik vraag hen – en in het bijzonder de betrokkenen bij het leergebied Mens & Maatschappij – om te kijken of en hoe de herijkte Canon een zinvolle plek kan krijgen in de vernieuwde kerndoelen.

Zichtbaarheid en toegankelijkheid Canon

De commissie doet twee aanbevelingen voor de doorontwikkeling van de website canonvannederland.nl.

5. *Bouw de Canonwebsite uit als verzamelpunt voor verdere didactisering volgens wiki-model, om samen te werken aan uitwerking van verwijzingen en vertakkingen bij de Canonvensters.*

⁴ Open vensters voor onze tijd. De Canon van Nederland herijkt, 2020, p. 28.

6. *Stel de beheerders van canonvannederland.nl in staat om de website verder te actualiseren, bijvoorbeeld met een vernieuwde reeks filmpjes bij de vijftig vensters (met ondertiteling) en met vensterlessen bij de nieuwe en gewijzigde vensters.*

De commissie adviseert om de Canonwebsite uit te bouwen als verzamelpunt voor verdere didactisering. Dit sluit aan bij het traject «erfgoed digitaal in de klas» dat Kennisnet en het Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE) momenteel in opdracht van mij uitvoeren. Ik wil met de betrokken partijen verkennen hoe deze aanbeveling het beste opgevolgd kan worden.

Verder adviseert de commissie om de website waarop de Canon te raadplegen is verder te actualiseren. Zoals ik mijn brief «Erfgoed Telt» heb aangegeven, heb ik jaarlijks 100.000 euro beschikbaar voor het onderhoud van de Canon.⁵ Deze middelen kunnen worden aangewend om de presentatie van de Canon de komende jaren te waarborgen, zowel digitaal als fysiek in de Canonmusea.

Borging van de Canon

Tenslotte doet de commissie onderstaande aanbeveling over de frequentie van herijking.

7. *Herijk de Canon van Nederland voortaan elke tien jaar, en neem daar telkens een jaar de tijd voor.*

Ik kan me vinden in de voorgestelde frequentie en de tijdsspanne die nodig is voor een herijking.

De commissie-Van Oostrom heeft in 2007 de stichting entoen.nu opgericht. Deze stichting is intellectueel eigenaar van het concept en de inhoud van de Canon van Nederland. Het bestuur van de stichting bestaat uit voormalige leden van de commissie-Van Oostrom. De stichting is ondergebracht bij het Nederlands Openluchtmuseum. De commissie wil dit governance model graag behouden. Om die reden worden leden van de huidige commissie uitgenodigd om in het bestuur van de stichting plaats te nemen zodra de herijking is afgerond.

Tot slot

Ik wil hierbij nogmaals mijn dank en waardering naar de commissie uitspreken. Met de oplevering van de herijkte Canon kan ook de uitreiking van de Canon aan achttienjarigen van start gaan. In deze online campagne worden jongeren via diverse digitale kanalen met de Canon in aanraking gebracht.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
I.K. van Engelshoven

⁵ Kamerstuk 32 820, nr. 248